

Asia: VN/10831/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Väliotsikot

Yleiset huomiot mietinnöstä ja siihen sisältyvistä ehdotuksista sekä ympäristörikosdirektiivin velvoitteiden täytäntöönpanosta

-

Huomiot syyteoikeuden vanhentumista koskevista ehdotuksista (rikoslain 8 luvun 1 §:n 4 momentti)

-

Huomiot rikoslain 9 luvun 5 §:ään ehdotettavista, yhteisösakon asteikkoa koskevista muutosehdotuksista sekä ehdotuksista pakoterikoksia koskevan yhteisösakon asteikon osalta (rikoslain 46 luvun 13 §)

-

Huomiot törkeän rikoksen ilmoittamatta jättämisestä ja terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä rikoksia koskeviin pykäliin ehdotettavista muutoksista (rikoslain 15 luvun 10 § ja 34 a luvun 1 §) sekä niihin liittyvistä muutosehdotuksista (rikoslain 1 luvun 7 § ja 34 a luvun 15 §)

-

Huomiot ympäristön turmelemista koskevaan pykälään (rikoslain 48 luvun 1 §) ehdotettavista muutoksista

- a) 1 momentti
- b) 2 momentti
- c) 3 momentti
- d) ehdotettava uusi 4 momentti

-

Huomiot ympäristörikkomusta ja tuottamuksellista ympäristön turmelemista koskeviin pykäliin (rikoslain 48 luvun 3 ja 4 §) ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot ehdotettavista uusista jäterikosta ja törkeää jäterikosta koskevista rangaistussäännöksistä (rikoslain 48 luvun uudet 4 a ja 4 b §:t)

-

Huomiot ehdotettavista uusista ilmakehän heikentämistä ja törkeää ilmakehän heikentämistä koskevista rangaistussäännöksistä (rikoslain 48 luvun uudet 4 c ja 4 d §:t)

-

Huomiot ehdotettavista uusista ympäristöä vaarantavan tuotteen markkinoillesaattamisrikosta ja törkeää ympäristöä vaarantavan tuotteen markkinoillesaattamisrikosta koskevista rangaistussäännöksistä (rikoslain 48 luvun uudet 4 e ja 4 f §:t)

Esitysluonnoksen mukaan rikoslain 48 lukuun ehdotetaan säädettäväksi uusia rangaistussäännöksiä. Uudessa 4 e §:ssä säädettäisiin rangaistus ympäristöä vaarantavan tuotteen markkinoillesaattamisrikoksesta ja 4 f §:ssä törkeästä ympäristöä vaarantavan tuotteen markkinoillesaattamisrikoksesta. Rikoslain 48 luvun 3 §:n säännökseen tulisi lisäksi rangaistus ympäristöä vaarantavan tuotteen markkinoillesaattamisrikoksen lievästä tekemuodosta.

Tukes huomauttaa, että ehdotuksen mukainen markkinoillesaattamisrikoksen tunnusmerkistö voisi kuvata myös tapauksia, joissa teot eivät ylittäisi rikoslain rangaistavuutta. Lisäksi vaikka teko olisi säädetty aineellisessa lainsäädännössä rangaistavaksi, esimerkiksi kemikaalilainsäädännön rikkomukset, ne etenevät harvoin syyteharkintaan tai edes poliisitutkintaa ei aloiteta. Kemikaalilainsäädännön rikkomukset ovat tyypillisesti oikeushenkilön tekemiä ja mahdollisesti osa talousrikollisuutta. Näiden ympäristöä pilaavien tekojen ennaltaehkäisemiseksi Tukes on jo vuosia esittänyt sosiaali- ja terveysministeriölle (STM) toiveen harkita seuraamusmaksun lisäämistä kemikaalilakiin, mutta asia ei ole edennyt

Tuotteiden markkinoille saattamiseen liittyviä seuraamusmaksuja on viimeisten 5 vuoden aikana otettu käyttöön muun muassa kasvinsuojeluinlaissa, tekstiili- ja jalkinemerkinnoista annetussa laissa ja kuluttajatuotteiden turvallisuuslaissa.

Huomiot ehdotettavasta uudesta vieraslajirikosta koskevasta rangaistussäännöksestä (rikoslain 48 luvun uusi 4 g §)

-

Huomiot luonnonsuojelurikosta koskevaan pykälään (rikoslain 48 luvun 5 §) ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot ehdotettavasta uudesta ympäristön tuhoamista koskevasta rangaistussäännöksestä (rikoslain 48 luvun uusi 5 b §)

-

Huomiot ulkomaiselta alukselta talousvyöhykkeellä tehtyä ympäristörikosta koskevaan pykälään ehdotettavista muutoksista (rikoslain 48 luvun 10 §)

-

Huomiot rikoslain 48 ja 48 a lukuun ehdotettavista uusista soveltamisalasäännöksistä, jotka koskevat tietyissä tilanteissa luvan nojalla toimimisen rinnastamista ilman lupaa toimimiseen (rikoslain 48 luvun 7 a § ja 48 a luvun 4 b §)

-

Huomiot ehdotettavista uusista metsäkatorikosta ja törkeää metsäkatorikosta koskevista rangaistussäännöksistä (rikoslain 48 a luvun uudet 3 c ja 3 d §:t) sekä oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevaan rikoslain 48 a luvun 6 a §:ään ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot pakkokeinolakiin ja poliisilakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot kansalaisuuslakiin, rajavartiolaitoslakiin ja Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annettuun lakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot rikosrekisterilakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot merenkulun ympäristönsuojelulakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot luonnonsuojelulakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot Suomen talousvyöhykkeestä annettuun lakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annettuun lakiin ehdot

-

Huomiot EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista annettuun lakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot muista ehdotettavista lainsäädäntömuutoksista

-

Huomiot ympäristörikosdirektiivin säännöksistä, joiden ei mietinnössä katsota edellyttävän lainsäädäntömuutoksia

-

Huomiot ehdotusten pääasiallisten vaikutusten tarkastelusta

-

Huomiot muita toteuttamisvaihtoehtoja koskevasta arvioinnista

-

Huomiot suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevasta jaksosta

-

Muut huomiot

Tukes toteaa, että valvontaviranomaisille tulee antaa riittävät resurssit valvoa tehokkaasti ympäristöä koskevien säännösten ja lupaehtojen noudattamista sekä keinot puuttua tehokkaasti säännösten ja määräysten vastaiseen menettelyyn jo varhaisessa vaiheessa, jotta ympäristörikoksia voitaisiin ehkäistä ennalta ja selvittää tehokkaammin.

Ehdotetussa lisäyksissä kaivoslain 159 a §:ksi pykälätekstissä mainitaan ”Rangaistus ympäristön lisätään kaivoslakiin (621/2011) uusi 159 a § seuraavasti:”. Lauseessa lienee liikaa sanoja.

Kemikaaliturvallisuuslakiin ehdotetussa lisäyksessä 124 §:ään todetaan, että rangaistus ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä ja ympäristön tuhoamisesta 48 luvun 5 b §:ssä. Rikoslain 4 §:ssä säädetään rangaistuksesta ympäristörikkomuksesta. Pykäläteksti ei ole yhteneväinen esimerkiksi kaivoslakiin ehdotetun 159 a §:n kanssa, sillä siinä viitataan erikseen ympäristörikkomukseen.

Putkonen Tiina
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Talsta Minna
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

